

Iestāde: Labklājības ministrija Struktūrvienība: Bērnu un ģimenes politikas departaments		Dokumenta nosaukums: Bērna attīstības vērtēšanas kritēriju un individuālā izvērtējuma metodika		
Sagatavoja: Bērnu un ģimenes politikas departaments	Apstiprināts: valsts sekretāre I.Jaunzeme	Variants: 2	Datums: 22.07.2016. NR.3/VL_ESF	Lapu skaits 9

Bāreņa un bez vecāku gādības palikuša bērna attīstības vērtēšanas kritēriju un individuālā izvērtējuma metodika

**NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020**

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnijā noteikumu Nr.313 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitutionalizācija” īstenošanas noteikumi”¹ 32.2.2.apakšpunktam Labklājības ministrija sadarbībā ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, Valsts sociālā aprūpes centra “Rīga” filiāli “Pļavnieki”, Rīgas domes Labklājības departamentu, nodibinājumu “Sociālo pakalpojumu aģentūra”, biedrību “Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”, Latvijas Ergoterapeitu Asociāciju, biedrību “Cerību spārni”, biedrību “Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”, Sociālo darbinieku biedrību, Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienību un biedrību “Profesionālo audžuģimeņu apvienība “Terēze”” ir izstrādājusi vērtēšanas kritērijus un individuālā izvērtējuma metodiku, balstoties uz starptautiskas neatkarīgo ekspertu grupas ARK izstrādātajām vadlīnijām “Vadlīnijas bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu deinstitutionalizācija”, Stara Zagora, Bulgārija, 2006 - 2009, kurās ir iekļauti bērnu vērtēšanas kritēriji, kurus eksperti pielietojuši, īstenojot deinstitutionalizācijas procesu Bulgārijā.

Tomēr šajās vadlīnijās aprakstītie kritēriji ir darba grupas adaptēti atbilstoši Latvijas situācijai.

Katra bērna izvērtēšanas dokumentu kopums sastāv no trim veidlapām (kas ir pievienoti šai metodikai):

- 1) Bērna profila;
- 2) Bērna attīstības izvērtēšanas instrumenta;
- 3) Atbalsta plāna.

Izstrādātās metodikas mērķis:

- 1) sistematizēt bērna individuālās attīstības izvērtēšanas procesu pēc vienotiem metodiskajiem principiem un kritērijiem;
- 2) pielietot vienotu bērnu individuālo vajadzību izvērtēšanas metodiku deinstitutionalizācijas procesā.

Mērķgrupa:

- 1) bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni, kuri atrodas ilgstošā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā (turpmāk - bērnu aprūpes iestādē);
- 2) bāreņi un bez vecāku gādības palikuši bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuri atrodas bērnu aprūpes iestādē.

Sagaidāmie rezultāti:

Bērnu attīstības izvērtēšana veicinās:

- 1) kvalitatīvu, uz bērna individuālajām vajadzībām balstītu sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes plāna (turpmāk - atbalsta plāns) izstrādi;
- 2) bērna individuālajām vajadzībām atbilstošu pakalpojumu noteikšanu;

¹Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnijā noteikumu Nr.313 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitutionalizācija” īstenošanas noteikumi”, <http://likumi.lv/ta/id/274957>

- 3) vienotas izvērtēšanas pieejas īstenošanu bērnu deinstitucionalizācijas procesa organizēšanā;
- 4) izvērtēšanas pēctecību un starpprofesionālo sadarbību, izvērtēšanas procesā iesaistoties dažādām institūcijām un profesionāļiem.

Izvērtējuma uzbūve:

Bērna attīstības izvērtējums ietver četras jomas:

Fiziskā attīstība	Attiecas uz bērna spējām īstenot aktivitātes, izmantojot savu motoriku, iekļaujot pašaprūpes spējas
Intelektuālā attīstība	Attiecas uz bērna spējām izprast, domāt, iegaumēt informāciju un spēju veidot un izmantot spriedumus
Sociālās prasmes	Attiecas uz bērna spējām sadarboties ar citiem (vienuaudžiem un pieaugušajiem) mājas vidē un ārpus tās
Uzvedība	Attiecas uz bērna spējām darboties un izteikt sevi

Katra joma ietver noteiktu kritēriju un indikatoru kopumu. Indikatori tiek mērīti 4 punktu vērtēšanas sistēmā:

<i>Kritērijs</i>	<i>Vērtējums</i>
Nav attiecināms bērna izvērtēšanai	N/A
Uzrāda bērna vecumam izteiktu attīstības aizturi	1
Uzrāda bērna vecumam daļēju attīstības aizturi	2
Uzrāda bērna vecumam atbilstošu attīstību	3
Uzrāda attīstību virs bērna vecumam atbilstošiem vidējiem rādītājiem	4

Izteikti attīstības aizture nozīmē to, ka bērns nefunkcionē atbilstoši savam vecumposmam noteiktās jomās, kuras satur konkrētā joma un atspoguļo nozīmīgu fizisku, intelektuālu, uzvedības un sociālo prasmju attīstības aizkavēšanos. Ja vidējais šo jomu rādītāju līmenis visās vai gandrīz visās attīstības jomās ir 1.0 – 1.9, tad jāparedz neatliekamu atbalsta sniegšanu bērnam.

Daļēji aizturēta attīstība norāda, ka dažās fiziskās, intelektuālās, uzvedības un sociālo prasmju attīstības jomās ir novērojama aizkavēšanās. Ja vidējais šīs sfēras rādītāju daudzās attīstības jomās līmenis ir 2.0 – 2.9, tad tas norāda uz nepieciešamību sniegt bērnam specifisku atbalstu.

Vecumposmam atbilstoša attīstība nozīmē, ka bērns funkcionē atbilstoši savas vecuma grupas fiziskās, intelektuālās, uzvedības un sociālo prasmju attīstības vidējiem rādītājiem. Ja vidējais šīs sfēras rādītāju līmenis ir 3.0 – 3.9, tad nav nepieciešams izteikts atbalsts bērna fiziskajai un intelektuālajai attīstībai.

Attīstība virs vecumposma vidējiem rādītājiem fiziskās, intelektuālās, uzvedības un sociālo prasmju attīstības jomās ir optimāla. Ja vidējais šo rādītāju līmenis ir 4.0, tad tas norāda, ka bērns funkcionē atbilstoši, tas nozīmē virs sava vecumposma vidējiem rādītājiem.

Piemērs:

Ja bērns sēž bez atbalsta, tad:

1. Ja bērns ir 6 līdz 9 mēnešus vecs un var to izdarīt, tad viņš uzrāda vecumposmam atbilstošus rādītājus. Tas tiks novērtēts ar 3.
2. Ja bērns ir 9 mēnešu vecs un to vēl nevar izdarīt, tad viņš uzrāda aizkavētu attīstību. Tas tiks novērtēts ar 2.
3. Ja bērns ir vecāks par 9 mēnešiem un vēl to nedara, tad uzrāda izteikti aizkavētu attīstību. Tas tiks novērtēts ar 1.
4. Ja bērns ir vecāks par 9 mēnešiem un var to izdarīt, tad tas ir izņēmums un attiecīgais kritērijs nav piemērojams bērna novērtēšanai.
5. Ja bērns ir jaunāks par 6 mēnešiem, un var to izdarīt, tad tas uzrāda bērna attīstību virs vecumposma vidējiem rādītājiem. Tas tiek novērtēts ar 4.
6. Ja bērns ir jaunāks par 6 mēnešiem, un nevar to izdarīt, tad tas ir izņēmums un arī šajā gadījumā attiecīgais kritērijs nav piemērojams bērna novērtēšanai.

Izvērtēšanā iesaistītie speciālisti:

Sociālais darbinieks, psihologs (vēlams, klīniskais psihologs), fizioterapeits vai ergoterapeits.

Sociālais darbinieks un psihologs (vēlams, klīniskais psihologs) piedalās katra bērna attīstības izvērtēšanā.

Bāreņu un bez vecāku gādības palikušu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuri atrodas valsts sociālās aprūpes centros, individuālo vajadzību izvērtēšanai obligāti piesaista arī fizioterapeitu (var sadarboties ar iestādē esošo speciālistu, ja tāds ir nodrošināts un iestāde piekrīt speciālista iesaistei izvērtēšanas procesā).

Fizioterapeitu vai ergoterapeitu bāreņu un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kuri atrodas pašvaldību vai citu organizāciju bērnu aprūpes iestādē, individuālo vajadzību izvērtēšanai piesaista, ņemot vērā bērna vecumu, briedumu, vai citus pamatotus argumentus, atbilstoši bērna vajadzībām.

Izvērtēšanā iesaistītajiem speciālistiem ir jādarbojas vienotā komandā. Vienotai komandas veidošanai un sadarbības modeļa izstrādei tiek nodrošinātas apmācības OAK projekta “Drošu ģimenes vidi Latvijas bērniem!” ietvaros. Vienlaikus, lai sniegtu atbalstu izvērtēšanas procesā speciālistiem izvērtēšanas laikā tiek nodrošinātas supervīzijas OAK projekta “Drošu ģimenes vidi Latvijas bērniem!” ietvaros.

Izvērtēšanā iesaistīto speciālistu atbildība:

- 1) izstrādāt izvērtēšanas laika grafiku;
- 2) informēt bērna likumiskos pārstāvjus par bērna izvērtēšanu, t.sk., veidot sadarbību ar bērnu aprūpes iestāžu personālu;
- 3) primāri veikt bērna novērošanu izvērtēšanas laikā;
- 4) pēc iespējas noskaidrot bērna viedokli un iesaistīt bērnu individuālā atbalsta plāna izstrādē;
- 5) apkopot informāciju, kas iegūta no bērna, likumiskā pārstāvja, bērnu aprūpes iestāžu speciālistiem un citām atbalsta personām;
- 6) 30 dienu laikā pēc individuālās izvērtēšanas pabeigšanas izstrādāt kvalitatīvu, uz bērna vajadzībām orientētu, atbalsta plānu;
- 7) sagatavot atbalsta plānu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem divos eksemplāros, vienu nododot glabāšanā personas lietā bērnu aprūpes iestādē, bet otru – tās pašvaldības sociālajā dienestā, kura bāreņu un bez vecāku gādības palikušo

bērnu ievietojusi konkrētajā bērnu aprūpes iestādē (ja tiek vērtēts bērns, kas dzīvo bērnu aprūpes iestādē);

8) izstrādāto atbalsta plānu elektroniskās versijas nodot plānošanas reģioniem, norādot, kur atrodas oriģināli;

9) apkopot izvērtēšanas laikā iegūto informāciju un nodot plānošanas reģioniem;

10) gadījumos, ja izvērtēšanas laikā speciālistu komanda secina, ka bērns ir cietis no vardarbības vai kāda cita pret bērnu vērsta noziedzīga nodarījuma, speciālistu komandai ir pienākums ziņot policijai vai citai tiesībsargājošai iestādei atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 51.panta trešajai daļai.

Sagatavošanās izvērtēšanai:

1) izveidot laika grafiku;

2) plānot pietiekamu laiku katra bērna izvērtēšanai;

3) izprast bērna attīstības izvērtējuma saturu;

4) izprast bērna attīstības izvērtēšanas/intervēšanas vadlīnijas;

5) iepriekš vēlams apskatīt izvērtēšanas vietu, vai tā sagatavota atbilstoši bērna individuālo vajadzību novērtēšanai;

6) speciālistiem, ja tas iespējams, izvērtēšanas procesa neizmantot elektroniskās ierīces.

Izvērtēšanas norise:

1) viena bērna izvērtēšanas process var ilgt vidēji 4 stundas;

2) bērna attīstības izvērtējuma bērna profilu (BP) vēlams aizpildīt pirms bērna izvērtēšanas procesa uzsākšanas (aizpildīšanai piesaistīt sociālo darbinieku, kas jau strādā ar bērnu). Iepazīšanās ar bērna lietas materiāliem svarīga, lai mazinātu risku traumēt bērnu (piemēram, bērns cietis no seksuālas vardarbības, tāpēc rūpīgi jāanalizē, vai, uzsākoties izvērtēšanai. Pielietot pieskārienu metodi. Iespējams, ar laiku, ja bērns rāda uzticību un ļauj, tad metodi var pielietot);

3) izvērtēšanas procesa sākumā speciālistu komandai gan bērnu (ja tas iespējams), gan personālu ir jāiepazīstina ar sevi un ar izvērtēšanas mērķiem;

4) izvērtēšanas procesā speciālisti iepazīstas ar bērna līdzšinējiem izvērtējumiem (piemēram, individuālajiem rehabilitācijas plāniem), ja tādi ir, un nepieciešamības gadījumā ņem vērā tajā iekļautos pasākumus, lai salīdzinātu bērna attīstības un funkcionēšanas dinamiku un noteiktu bērna nepieciešamos atbalsta pasākumus;

5) pamata informācijas sniedzēji izvērtēšanas procesā ir bērns, bērnu aprūpes iestāžu speciālisti, kas strādā ar bērnu, u.c. personas, kuru viedoklis ir nepieciešams kvalitatīva atbalsta plāna izstrādē, atkarībā no bērna vecuma, brieduma un konkrētā bērna situācijas.

Ieteicamās izvērtēšanas pieejas:

Svarīgākās/ieteicamās darbības, kuru laikā var novērtēt bērna attīstību un funkcionalitāti:

- spēles, sporta spēles,
- zīmēšana,
- darbošanās ārā,
- mācības,
- darbs grupā,
- ikdienas komunikācija,
- padziļināta saruna/intervija.

Bērnu ar funkcionāliem traucējumiem izvērtēšanai īpašu uzmanību pievērst tieši alternatīvās komunikācijas līdzekļu izmantošanai. Kopumā izvērtēšanas instrumentu un pieeju izvēle ir atkarīga no bērna vecuma un brieduma.

Bērna attīstības izvērtēšanai ieteicams izmantot šādas metodes:

Novērošana. Tehnika tiek izmantota, lai apkopotu informāciju un rūpīgi vērotu pašu bērnu. Novērošanas laikā uzmanība tiek fokusēta uz pašu bērnu:

- 1) kā bērns sadarbojas ar citiem bērniem;
 - 2) kā bērns uzvedas vienatnē;
 - 3) kā bērns sadarbojas ar pieaugušajiem, veicot dažādas aktivitātes mājās un ārpus mājas.
- Lai novērošanā iegūto informāciju varētu uzskatīt par ticamu, bērnu nepieciešams novērot konkrētu laika posmu (ne mazāk par 3 stundām).

Intervēšana ir galvenā informācijas iegūšanas metode. Pamatinformāciju sniedz bērna likumiskie pārstāvji un, ja tas iespējams, bērns. Intervija ir strukturēta. Intervētājs koncentrējas uz specifiskiem jautājumiem. Sniegtās atbildes dod iespēju novērtēt bērna attīstības izvērtējuma jomas.

Intervēšanas nosacījumi:

- 1) izmantot alternatīvās komunikācijas līdzekļus, ja tas nepieciešams;
- 2) radīt drošu vidi un labvēlīgu atmosfēru;
- 3) izskaidrot intervijas sākumā, ka specifiskie jautājumi tiks uzdoti, lai apkopotu informāciju par bērna attīstību un nepieciešamajiem pakalpojumiem;
- 4) informēt intervējamo, ka intervijas laikā tiks veiktas piezīmes;
- 5) uzdot plašus, atvērtus jautājumus saistībā ar konkrēto sfēru;
- 6) nodrošināt, lai visa specifiskā informācija, izmantojot šo instrumentu, tiek izskaidrota intervēšanas laikā;
- 7) neapstrīdēt intervējamā atbildes. Iegūtā informācija tiek uzskatīta par noderīgu, lai noteiktu bērna attīstību;
- 8) saglabāt intervijas fokusu, pievēršot uzmanību tam, lai visi jautājumi ir atbildēti;
- 9) intervijas laikā ar precizējošiem jautājumiem pārliecinieties, vai ir saprasts intervējamā teiktais;
- 10) intervijas beigās, uzdot dažādus vispārīgus atvērtus jautājumus intervējamam, lai noskaidrotu, vai ir vēl kaut kas, ko tas vēlas pastāstīt par bērnu;
- 11) intervijas beigās, pateikties intervējamajam par laiku un sniegto informāciju un izskaidrot, kādā veidā tālāk tiks apstrādāta saņemtā informācija un sasniegts izvērtēšanas mērķis.

Izvērtēšana ir process, kuru izmanto, lai noteiktu bērna stāvokli, situāciju, raksturlielumus u.c. rādītājus. Speciālistiem bērnu individuālajai izvērtēšanai ieteicams izmantot šādus instrumentus:

Bērnu izvērtēšanas instrumenti:

Bērnu vecums	Izvērtēšanas instruments
0 – 3 gadi	Mīnhenes funkcionālās attīstības diagnostika (MFAD)
4 – 7 gadi	Bērnu prasmju novērtējums (PEDI)
3 – 18 gadi	Kognitīvo spēju izpēte ar Vudkoka – Džonsona kognitīvo spēju testu

3 – 8 gadi	Bērnu funkcionālās neatkarības mērījums (WeeFIM)
4 – 18 gadi	ABAS-II Adaptīvo spēju un prasmju izvērtējums
0 – 18 gadi	Bartela skala

Prasības speciālistiem

Iepirkuma procedūrā piesaista speciālistus:

- 1) kas atbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72.panta prasībām;
- 2) kam ir augstākā izglītība konkrētajā jomā, psihologiem ir jābūt vismaz maģistra grādam psiholoģijā;
- 3) kam ir pieredze darbā ar mērķa grupu iepriekšējo 3 gadu laikā, psihologiem ir jābūt profesionālās darbības pieredzei bērnu un ģimenes izpētē iepriekšējo 5 gadu laikā.

CV pievienot:

- 1) rekomendācijas no iepriekšējās darba vietas vai sadarbības partnera;
- 2) instrumentu izmantošanas pieredzes aprakstu;
- 3) apliecinājums/sertifikātus/apliecības u.c. dokumentu kopijas par konkrētā instrumentu apguvi (izņemot Bartela skalas instrumenta apguvi).

OAK projekta “Drošu ģimenes vidi Latvijas bērniem!” ietvaros jānodrošina, ka iesaistītie speciālisti piedalās apmācībās par:

- Bērnu tiesībām (ANO konvenciju un citu cilvēktiesību kontekstā);
- DI (pasaulē un Latvijā);
- Normatīvajiem aktiem sociālajā jomā;
- „Uz bērnu centrētu pieeju” un prasmēm lietot šo pieeju ikdienas darbā;
- Mērķa grupas/u raksturojumu (uzvedības izpausmes, slimības izpausmes, saskarsmes īpatnības, garīga rakstura un funkcionālo traucējumu veidi u.c.);
- Prasmēm izvēlēties darbam un saziņai ar mērķa grupas/u pārstāvjiem piemērotas metodes;
- Darbu komandā (starpprofesionālā un starpinstitucionālā sadarbības līmenī).

Vienlaikus, lai sniegtu atbalstu izvērtēšanas procesā, jānodrošina, ka iesaistītie speciālisti izvērtēšanas laikā apmeklē supervīzijas OAK projekta “Drošu ģimenes vidi Latvijas bērniem!” ietvaros.

Speciālistu komandas uzdevumi

1.	Sociālais darbinieks	<ol style="list-style-type: none"> 1) vadīt un koordinēt piesaistīto speciālistu komandas darbu; 2) izvērtēt bērna funkcionālās spējas, pašaprūpes un sociālās prasmes, t.sk. izvērtē bērna sociālo situāciju (attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem, radniekiem - brāļiem, māsām u.c., atrašanās bērnu aprūpes iestādē ilgums); 3) pieprasīt informāciju par bērna fizisko attīstību un veselību*; 4) komunicēt ar bērnu aprūpes iestādi par izvērtēšanas uzsākšanu; 5) izstrādāt atbalsta plānu (apkopot speciālistu sniegtos rezultātus); 6) komunicēt ar pašvaldības iestāžu speciālistiem (pakalpojumu nodrošināšana pašvaldībā); 7) nodrošināt atgriezenisko saiti ar bērnu aprūpes iestādi (izskaidro atbalsta plāna saturu un tālākās darbības).
2.	Psihologs (vēlams, klīniskais)	<ol style="list-style-type: none"> 1) noteikt psihiskos, fiziskos un citus raksturlielumus (piemēram, intelektu, spējas, noslieces, iespējas), interpretēt un novērtēt rezultātus;

	psihologs)	<p>2) analizēt iedzimtības, sociālo, profesionālo un citu faktoru ietekmi uz personības domāšanu un izturēšanos;</p> <p>3) veikt psiholoģisku testēšanu, anketēšanu, intervēšanu;</p> <p>4) informēt bērnu un iestādes speciālistus par izpētes gaitu;</p> <p>5) veikt indivīda psiholoģisko izpēti (novērtēšanu);</p> <p>6) pētīt psiholoģiskos faktorus, kā arī emocionālos personības traucējumus;</p> <p>7) nodot izvērtēšanas laikā iegūto informāciju sociālajam darbiniekam un iesaistīties atbalsta plāna izstrādē.</p>
3.	Fizioterapeits	<p>1) veikt bērna anamnēzes ievākšanu par veselības stāvokli, to iespaidojošajiem faktoriem;</p> <p>2) veikt bērna statiskās pozas (piemēram, stājas un sēdus pozas) un funkcionālo aktivitāšu, jeb spējas veikt pozu maiņu un ikdienas aktivitātes, novērtēšanu.</p> <p>3) novērtēt locītavu osteokinemātiskās un artrokinemātiskās kustības;</p> <p>4) veikt bērna muskuļu funkciju un līdzsvara novērtēšanu;</p> <p>5) veikt bērna neiroloģisko izmeklēšanu (piemēram, ādas virspusējās un dziļās jušanas pārbaude, automātiskās reakcijas, primitīvie refleksi, cīpslu refleksi);</p> <p>6) veikt kustību balsta sistēmas palpatoro izmeklēšanu;</p> <p>7) veikt bērna izmeklēšanā nepieciešamos speciālos testus (piemēram, locītavu aktīvās un pasīvās stabilitātes testus) un novērtē viņa funkcionālās spējas pēc speciālām skalām;</p> <p>8) nodot izvērtēšanas laikā iegūto informāciju sociālajam darbiniekam un iesaistīties atbalsta plāna izstrādē.</p>
4.	Ergoterapeits	<p>1) novērtēt bērna nodarbes veikšanu, izmantojot ticamas un pamatotas izmeklēšanas metodes;</p> <p>2) novērtēt vides faktorus;</p> <p>3) noteikt nodarbes veikšanas komponentus un vides apstākļus, kuri rada nodarbes veikšanas grūtības.</p> <p>4) noskaidrot bērna spējas un resursus, kas var tikt izmantoti nodarbes veikšanas procesā.</p> <p>5) apkopot izvērtēšanas rezultātus un sniedz ieteikumus;</p> <p>6) nodot izvērtēšanas laikā iegūto informāciju sociālajam darbiniekam un iesaistīties atbalsta plāna izstrādē.</p>
5.	Koordinators (<i>ja plānošanas reģions uzskata par nepieciešamu</i>)* *	<p>1) vada un koordinē piesaistīto speciālistu komandas darbu un bērnu izvērtēšanas procesu;</p> <p>2) līdzdarbojas atbalsta plānu izstrādē.</p>

*Informāciju par bērna veselības stāvokli sociālais darbinieks pēc nepieciešamības pieprasa no ģimenes ārsta.

** to var veikt jebkurš no komandas speciālistiem, par to komandai iepriekš vienojoties, vai arī plānošanas reģiona atsevišķi nozīmēts cilvēks

Atbalsta plāna izstrādes galvenie principi:

1) Bērnu aprūpes iestādēs esošajam bērnam primāri ir jāsekmē atgriešanās ģimenē (attiecīgi jāplāno ģimenei un bērnam nepieciešamos atbalsta pasākumus), un, ja tas nav iespējams, jāsekmē aprūpe ģimeniskā vidē (pie aizbildņa vai audžuģimenes).

2) Izstrādājot atbalsta plānu:

- 1.1. sadaļā “Bērna sociālo vajadzību, veselības un funkcionēšanas spēju raksturojums” kolonnā “Raksturojums” sniedz gala komentāru par izvērtēšanas kritērijos iegūto rezultātu, atbilstību bērna vecumposma attīstības līmenim, kā arī jānorāda, kādas funkcionālās spējas bērnam jāpilnveido;
- 1.2. sadaļā “Bērna problēmu un vajadzību pēc pakalpojumiem definējums” norāda galvenos secinājumus, par pakalpojumiem, kas bērnam ir nepieciešami, lai uzlabotu bērna attīstību;
- 1.3. sadaļā “Atbalsta plāna mērķis un uzdevumi” norāda galvenos izvirzītos mērķus bērna attīstībai gan ilgtermiņā, gan īstermiņā .
- 1.4. Saņemto, pieejamo un nepieciešamo resursu sadaļā (piemēram, “Kādus resursus bērns šobrīd saņem”) jāapraksta pakalpojumus, ko patlaban bērns saņem; pakalpojumus, kas bērnu aprūpes iestādei ir zināmi dzīvesvietas pašvaldībā (tuvākajā apkārtnē) un ko bērns potenciāli varētu izmantot, bet dažādu šķēršļu dēļ nesaņem, kā arī pakalpojumus, kas nav pieejami, bet ir nepieciešami bērna pilnvērtīgas attīstības nodrošināšanai;
- 1.5. Sadaļā “Veicamie pasākumi” norāda uzdevumus, kas jāveic gan plānošanas reģionam, gan pašvaldībai, kurā bērns atrodas, gan arī bērnu aprūpes iestādei. Informāciju nepieciešams norādīt, jo pie atkārtotas izvērtēšanas tas ļaus secināt, vai plānotie pasākumi ir īstenoti un kas nepieciešams nākotnē bērna attīstībai;
- 1.6. Sadaļā “Individuālā izvērtējuma sagatavošanai notikušo konsultāciju skaits un ilgums” un “Individuālā izvērtējuma procesuālais apraksts” apraksta notikušo izvērtējuma procesu – kādā veidā tika organizēta izvērtēšana, kur tā tika veikta, cik ilgi izvērtēšana tika veikta, kādi speciālisti piedalījās utt.
- 1.7. Sadaļā “Ar plānā iekļautajiem pasākumiem iepazinos” aizpildīšanas brīdī ir svarīgi, ka bērnu aprūpes iestādes pārstāvim ir izskaidroti atbalsta plānā noteikto uzdevumu/pasākumu būtība un tālākie soļi, ko pārstāvis apliecina ar savu parakstu.
- 1.8. Pēc iespējas ir nepieciešams izskaidrot atbalsta plāna iekļauto pasākumu saturu un tālākās darbības arī bērnam (vienlaikus nodrošinot bērna viedokļa uzklauššanu).

Turpmākajā darbā atbalsta plānu aktualizē atbilstoši normatīvajiem aktiem par prasībām sociālo pakalpojumu sniedzējiem, t.sk. bērnu aprūpes iestādēm integrējot atbalsta plānā noteiktos uzdevumus (gan īstermiņa, gan ilgtermiņa) bērnu aprūpes iestādēs esošajos bērnu individuālajos sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas plānos.